

AUTOBIOGRAFIJA

Birutė Svetlauskaitė (Gaigalienė) gimė 1930 m. birželio 18 d. Mažeikiuose mokytojų Onutės Zaleskaitės-Svetlauskienės ir Antano Svetlausko šeimoje. Čia 1935 m. vasario 19 d. gimė ir antrasis vaikas – Vytautas. Mažeikiuose prabėgo pirmieji nerūpestingi vaikystės metai.

1937 m. pavasarį tėvas iš Mažeikių perkeliamas mokytojauti į Šilutę. Su juo kartu išvyko ir šeima. Tėvai pedagoginį darbą tęsė Šilutės gimnazijoje.

Čia Birutei Svetlauskaitei prasidėjo naujas gyvenimo – moksleivės etapas. Įvertinusi mergaitės žinias, Pedagogų taryba ją priėmė į antrą pradinės mokyklos klasę. Šilutėje šeima gyveno iki Klaipėdos krašto atplėšimo.

Vokietijai nuo Lietuvos atplėšus Klaipėdos kraštą, tėvas, Antanas Svetlauskas slapta su kitais vyrais – mokytojais ir šaulių būriu pasitraukė iš Klaipėdos krašto. Motina iš to meto Klaipėdos krašto (Memelland) vokiečių valdžios išsiprašė leisi su vaikais išvykti į Kauną. Gautame leidime buvo nurodyta, kad Ona Svetlauskienė su dukra Birute ir sūnumi Vytautu nuo dokumento išdavimo 10 val. laikotarpyje gali išvažiuoti iš Klaipėdos krašto ir kirsti sieną. Nesuspėjus nurodytu terminu išvykti, Ona Svetlauskienė su vaikais lieka gyventi Klaipėdos krašte. Skubiai ir gana dramatiškai paliekamas Klaipėdos kraštas: važiuojantį per sieną sunkvežimį su šeima apšaudė vokiečių pasieniečiai.

Tėvai persikėlė gyventi į Kauną, kur tęsė pedagoginį darbą, o dukra Birutė – mokslą pradinėje mokykloje.

1941 m. Birutė Svetlauskaitė išlaikė stojamuosius egzaminus į Kauno konservatoriją ir priimama į vaikų fortepijono skyrių. Nuo 1941 m. rugsėjo 1-osios iki 1945 m. liepos 31-osios mokėsi mokytojos G. Leonienės, o vėliau – mokytojos A. Dvarionienės klasėje.

1948 m. baigė Kauno 3-iąją mergaičių gimnaziją. Už gerą mokymąsi ir sėkmingą abitūros egzaminų išlaikymą Švietimo ministerija Birutę Svetlauskaitę apdovanojo sidabro medaliu.

Tais pačiais metais įstojo į Kauno medicinos instituto Gydomąjį fakultetą, kurį su pagyrimu baigė 1954 m. Studijuodama Birutė Svetlauskaitė dalyvavo instituto saviveikloje, šoko gyd. V. Kriščiūnaitės vadovaujamoje šokių grupėje, kuri olimpiadose dažnai laimėdavo prizus. Įsimintinas masinis renginys, kuriame, šokant dviem šokėjų grupėms, Medicinos fakulteto choras dainavo I. Dunajevskio „Entuziastų maršą“, o solo partiją atliko tuometinis rektorius, akademikas Z. Januškevičius.

1951 m. Birutė Svetlauskaitė įstojo į Studentų mokslinę draugiją, kurioje žengė pirmuosius mokslinio darbo žingsnius. 1954 m. atstovavo Kauno medicinos instituto Studentų mokslinę draugiją ir skaitė gerai įvertintus pranešimus Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto, Minsko ir Leningrado Medicinos fakultetų studentų mokslinėse konferencijose.

1956 m. Birutė Svetlauskaitė priimta į Eksperimentinės medicinos instituto aspirantūrą. 1964 metais birželio 24 d. sėkmingai apgynė medicinos mokslų kandidato disertaciją. Lietuvos mokslo taryba šį mokslo laipsnį nostrifikavo 1993 metų kovo 23 d. 1985 metais jai suteiktas vyresniojo mokslinio bendradarbio vardas specialybėje „Reumatologija“.

1958 m. gruodžio 31 d. Birutė Svetlauskaitė išteikė už geologo, jaunesniojo mokslinio bendradarbio Algirdo Juozapo Gaigalo ir tapo Birute Gaigaliene. 1959 metais jiedu susilaukė sūnaus Gedimino.

1966 metais B. Gaigalienė įstoja į Reumatologų mokslinę draugiją, o 1968 metais – į Gerontologų ir geriatrų mokslinę draugiją.

Norėdama įgyti daugiau žinių, Birutė Gaigalienė 1962 01 04–04 30 specializavosi Respublikinėje Kauno klinikinėje ligoninėje terapijos srityje. Vėliau 1967 09 05–10 28 tobulinosi Centriniam Maskvos gydytojų tobulinimosi institute tema „Aktuali patofiziologija“ skirta medicinos institutų klinikinių katedrų vedėjams ir klinikinių mokslinių institutų moksliniams bendradarbiams.

1976 metais spalio–gruodžio mėnesiais kvalifikaciją kėlė Maskvoje Centriniam Lenino ordino gydytojų tobulinimosi institute tema „Radioaktyvių izotopų taikymas klinikinėje diagnostikoje“. 1987 metais vasario mėnesį savo žinias termovizinių tyrimų srityje gilino Leningrado konsultaciniame termovizijos centre.

1992 m. įkūrus Eksperimentinės ir klinikinės medicinos institute Gerontologijos laboratoriją (vėliau perorganizuotą į Gerontologijos ir reabilitacijos centro Gerontologijos problemų mokslinį skyrių) Birutė Gaigalienė pervedama į ją vyr. mokslinė bendradarbe. (Ten dirbo iki 2007 metų sausio 31 d.)

Supratusi, kad turimos žinios gerontologijos srityje gana kuklios, ieško ryšių su gerontologais, dirbančiais užsienyje. 1994 metais vasario mėn. Chicoutimi universiteto profesorius Ph. Markon pakvietė Birutę Gaigalienę ir profesorių A. Matulį į Kanadą susipažinti su sprendžiamomis gerontologijos problemomis ir geriatrine sveikatos priežiūra bei jos organizavimu Kvebeko regione. Aplankyta ir susipažinta su Kvebeko regione esančiomis žymiausiomis ligoninėmis, globos skyriais, globos namais, reabilitacijos galimybėmis, pagyvenusių žmonių teisėmis bei buitimi. Didelį išpūdį paliko vienas svarbiausių Kanadoje Reabilitacijos centras (Otavoje) ir pagyvenusių žmonių dienos centrai.

Panaudojusi Kanadoje įgytas žinias, Birutė Gaigalienė atliko pagyvenusių žmonių fizinio pajėgumo tyrimus Lietuvoje, kurie apibendrinti monografijose „Pagyvenusių žmonių fizinis pajėgumas, aktyvus gyvenimo būdas ir sveikata“ 1999 m. ir „Pagyvenusių žmonių fizinio pajėgumo požymių kaita“ 2001 m.

Nuo pat pirmųjų darbo dienų Eksperimentiniame institute, B. Gaigalienė viena ir su bendraautorais vykdė planinius mokslinius darbus, pateikė vieną išradimą ir 19 racionalizacinių pasiūlymų. Už nepriekaištingą, kokybišką mokslinių darbų įvykdymą bei jų naujoviškumą Instituto direktoriaus įsakymais paskirta dvylika premijų (įrašai darbo knygelėje).

Šalia mokslinio darbo Birutė Gaigalienė visuomeniniais pagrindais konsultavo reumatologinius ligonius Raudonojo kryžiaus konsultacinėje ir Vilniaus m. 4-oje poliklinikoje.

1991 metų birželio 12 d. Birutei Gaigalienei patvirtinta aukščiausioji gydytojo-reumatologo kvalifikacinė kategorija. 2001 metais vasario 14 d. išduota specializuotos medicinos praktikos licencija, kurioje nurodoma, kad Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija leidžia Birutei Gaigalienei verstis gydytojos geriatrės praktika.

Pradėjusi mokslinę veiklą Eksperimentinės medicinos institute, Birutė Svetlauskaitė-Gaigalienė aktyviai įsijungė į visuomeninę veiklą. Pakartotinai buvo renkama Kultūros komisijos pirmininke, atskinga už darbo apsaugą, Vilniaus m. Lenino rajono teismo liaudies tarėja, instituto pirminės organizacijos „Žinija“ sekretore, pirmininke, Vilniaus miesto Lenino rajono organizacijos „Žinija“ valdybos nare. Sveiką gyvenseną ir mokslo žinias skleidė skaitydama paskaitas besimokančiam jaunimui ir dirbančių žmonių kolektyvuose Vilniaus mieste bei respublikoje. Glaudžiai bendradarbiavo su Respublikiniais sanitarinio švietimo namais, periodine spauda („Valstiečių laikraštis“, „Tarybinis mokytojas“, „Buitis“). Redakcijų prašymu ruošė spaudai straipsnelius, populiariančius sveiką gyvenseną ir medicinos mokslo žinias. Už šį visuomeninį darbą skirtos premijos, įvairių organizacijų padėkos, garbės raštai, taip pat instituto direktoriaus padėkos (11 padėkų įrašyta į darbo knygėlę).

1974 metais birželio 14 d. B. Gaigalienei suteiktas komunistinio spartuolio vardas, o 1985 metais balandžio 24 d. apdovanota „Darbo veterano“ medaliu.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę 1995–2007 metais B. Gaigalienė savo kvalifikaciją kelia mokslinėse-praktinėse konferencijose. Dalyvavo 43-jose kvalifikacijos kėlimo konferencijose ir gavo atitinkamus sertifikatus.

1995 m. Eksperimentinės ir klinikinės medicinos instituto bazėje buriama pagyvenusių žmonių universiteto steigėjų – iniciatorių grupė, kurios nariu yra ir B. Gaigalienė.

1995 metais birželio 12 d. Teisingumo ministro Jono Prapiesčio įsakymu Nr. 40 teisiškai įregistruotas Trečiojo amžiaus universitetas (TAU). Nuo įkūrimo pradžios iki dabar B. Gaigalienė yra šio universiteto rektorato narė ir Sveikatos fakulteto dekanė.

1998 metais gerontologų ir geriatrų mokslinė draugija Birutę Gaigalienę delegavo į Vilniaus miesto visuomeninę pensininkų reikalų tarybą prie Vilniaus m. savivaldybės. Nuo 2003 m. yra šios tarybos sekretorė.

2004 metais įstojo į Lietuvos veiklios ilgaamžystės akademiją. 2007 metais rugsėjo 28 d. susirinkimo sprendimu išrinkta LVI akademijos prezidiumo nare.

Vyras, Algirdas-Juozapas Gaigalas, habilituotas daktaras, profesorius, Vilniaus universiteto profesorius emeritas.

Sūnus, Gediminas Gaigalas, habilituotas daktaras, profesorius, Vilniaus pedagoginio universiteto Bendrosios fizikos katedros vedėjas, Teorinės fizikos ir astronomijos instituto Atomo teorijos skyriaus vyriausias mokslo darbuotojas.

Marti Marytė Dudutytė-Gaigalienė, daktarė, Vilniaus pedagoginio universiteto docentė.

Anūkai – Kęstutis Gaigalas Vilniaus universiteto studentas, Algirdas Gaigalas Gedimino technikos universiteto studentas.